

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Калин Йорданов Христов

Катедра „Хирургия, рентгенология, акушерство и гинекология“

Факултет „Ветеринарна медицина“, Лесотехнически Университет

Научна специалност: „Акушерство и гинекология на животните и болести на новородените животни“, професионално направление: 6.4. Ветеринарна медицина

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Патология на животните“, професионално направление: 6.4. Ветеринарна медицина

Автор на дисертационния труд: Роджер Ханна Ал Ханна

Тема на дисертационния труд: „Влияние на различни растителни добавки върху телесното състояние, качеството на месото и здравния статус на пилета бройлери“

Научени ръководители: Доц. д-р Красимира Иванова Генова – ЛТУ

Проф. д-р Булос Ал Джамал – Ливански университет

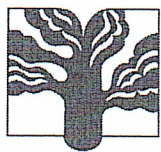
Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № ЗПС-170/1.04.2024 на Ректора на ЛТУ.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Роджер Ханна Ал Ханна е гражданин на Република Ливан и се е обучавал по докторска програма „Патология на животните“, към катедра „Анатомия, физиология и животновъдни науки“ на Факултет „Ветеринарна медицина“ на Лесотехнически университет със заповед № ЗПС-77/26.02.2019 в задочна форма на докторантура. След изпълнение на заложен в индивидуалния учебен план задачи и всички нормативни изисквания, той е отчислен с право на защита със заповед 478/24.10.2022 год. на Ректора на ЛТУ. На заседание на Разширен катедрен съвет (Протокол 29/19.04.2023) е даден ход на процедурата за защита пред научно жури.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Актуалност на темата: Световното производство на птиче месо расте по-бързо от производството на всяко друго месо. Ръстът е особено силен при производството на бройлери в развиващите се страни през последните години. Значителният ръст в производството и потреблението на домашни птици (особено на пилета бройлери) в развиващите се страни има важни последици за глобалната търговия с всички месни продукти, както и с фуражи и други свързани суровини. Въпреки многобройните си предимства и положителната пазарна

перспектива, сектора е изправен пред нарастващи предизвикателства. Едно от тях е нарастващата загриженост на потребителите относно безопасността на храните, хуманното отношение към животните, качеството на продуктите и екологичните проблеми, свързани с индустриализираните системи за производство на птици.

Една от посоките за преодоляване на тези предизвикателства е оптимизиране на използваните фуражи в птицевъдството. Известно е голямото влияние на фуражните добавки върху производителността на пилетата бройлери и ефективността на фуража.

Рисковете и опасенията от употребата на антибиотици при храненето на животни и забраната за употребата на тези химикали като стимулатори на растежа, изследванията са насочени към намиране на нова естествена алтернатива, която може да се използва като фуражни добавки. В резултат на многогодишно използване на ниските нива на антибиотици в храните за животни като стимулатори на растежа, доведе до устойчива на антибиотици популация от бактерии, в резултат на което употребата на антибиотици в производството на бройлери е ограничена и употребата на заместители на химическите продукти от растителен произход става все по-необходима.

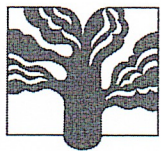
Детайлното и задълбочено проучване на възможностите за използването на растителни екстракти като заместители на антибиотиките във фуражите на птиците би било от съществено значение за ветеринарномедицинската практика и птицевъдството. Ето защо, темата на дисертационния труд е актуална и тя ще бъде от изключителна полза за ветеринарномедицинската наука и практика.

Структура и обем: Дисертационния труд е написан на 154 страници и е добре балансиран по отношение на обем на отделните части: Увод - 3 стр., Литературен обзор - 37; Цел и задачи - 1 стр.; Материали и методи - 13 стр.; Резултати и обсъждане - 49 стр.; Изводи и Препоръки – 2 стр. и Приноси - 1 страница. За визуализиране на използваните методи и на получените резултати в дисертационния труд са изготвени 10 таблица и 30 фигури. В дисертацията е използвана литература от 408 източника, всички на латиница, а около 12% (45/408) от литературните източници са от последните 10 години.

Литературен обзор: Литературният обзор включва изчерпателна информация относно състояние на птицевъдния сектор в Близкия изток и света, както системите за управление, хранене и отглеждане на птиците.

Подробно са разгледани приложението на антибиотиките при домашните птици, както и техният ефект върху човешкото здраве. Обстойно са разгледани възможните алтернативи на антибиотиките, като различни фитогенни фуражни добавки. Разгледани са ефекта и механизмите на действие на различните билкови фуражни добавки, съдържащи ароматни растения и етерични масла. Направен е анализ на литературните данни относно начин на действие на ароматните растения и етеричните масла, антиоксидантното им действие и стимулиращият ефект върху имунната система на птиците. Представена е информация за голям брой растения, част от който да обект и на настоящото проучване. Посочени са показателите характеризиращи качеството на месото при домашните птици.

Материали и методи: Проучването е проведен в продължение на 31 дни (начален период на отглеждане) в птицеферма в долината Бекаа в Ливан.

В проучванията са включени общо 432 пилета, разделени в 8 опитни групи. Всички пилета са получавали една и съща начална основна дажба за 19 дни (начален период) без добавяне на антибиотици, антиоксиданти и билки. На 20 дневна възраст, всяка група (CGIaNegative, CGIaPositive, EGIII, EGIV, EGV, EGVII, EGVIII и EGVIII) е подразделена на три подгрупа (R1, R2 и R3), като всяка подгрупа се състои от 54 пилета. На всяка от опитните подгрупи са давани фуражи с добавка от изследваните растителни добавки. Експерименталният дизайн и опитните постановки са правилно подбрани. За изпълнение на заложената цел са използвани утвърдени и адекватни за постигане на поставените задачи методи.

3. Оценка на получените резултати

Резултатите от проведените от докторанта изследвания, заедно с направеното обсъждане са представени на 49 страници, като са включени 22 фигури и 8 таблици. Всички те дават изчерпателна информация за здравословния статус на опитните животни, вариации в средното живо телесно тегло на 19-дневна възраст между групите, на 31-дневна възраст, прираста на опитните групи на същата възраст и приема на фураж. Представени са данни за рандемана на отделните групи хранени с изследваните добавки, както и направената оценка на качеството на месото. Интерес представляват резултатите от хематологичните и биохимични изследвания на кръвта и серума от опитните животни. Резултатите от анализа показват, че диетичните лечения значително ($p < 0,05$) повлияват повечето от изследваните хематологични параметри.

Използвани са подходящи начини на визуализация, което позволява проследяване на разликите при отделните опитни групи.

4. Оценка на обсъждането, научните и научно-приложни приноси

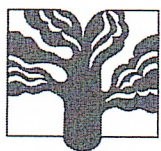
Обсъждането задълбочено и компетентно интерпретира получените резултати с данните на други автори. Това е индикатор за аналитичност, задълбоченост и добра подготовка на докторанта. Въз основа на резултатите и направеното обсъждане са формулирани 6 извода и препоръки. Приносите на дисертационния труд са дефинирани кратко и ясно. Приемам ги във вида, в който са представени. Положително оценявам подготвените препоръки за практиката.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Резултатите от дисертацията са представени на международни научни форуми, което потвърждава качеството на направените изследвания. Във връзка с дисертацията са подготвени и публикувани 3 статии на английски език. Две от публикациите са в сборници от международна конференция и една в списание реферирано в световноизвестни бази данни с научна информация (SCOPUS). Докторанта е предоставил становище за изпълнение на минималните национални изисквания, издадено от Лесотехнически университет.

Оценка на автореферата

Запознат съм с автореферата и намирам, че той отразява напълно и адекватно съдържанието и постиженията на дисертацията.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки по същество относно темата, методите и резултатите. Забележките и препоръките ми са свързани предимно към оформянето на дисертацията. Смятам, че някои от точките в съдържанието могат да се обединят. Част от използваните фигури би могло да бъдат подобрени визуално, с цел по-лесното разбиране и анализ. Някои от таблиците също би могло да се подобрят. Така например в таблица №3 представяща здравния статус на опитните животни, не става ясно какъв е реалния процент на виталитет и смъртност в отделните групи и спрямо какъв брой опитни животни в отделните групи са изчислени резултатите. Относно цитираната литература има непълно библиографско описание на източниците, а освен това би трябвало всички източници да бъдат оформени по единен приет и утвърден стандарт. Препоръчвам на докторанта да продължи изследванията си относно ефектите на изследваните растителни добавки върху именния статус и общото здравословно състояние на животните. Подобни изследвания биха дали допълнителна важна информация за положителния им ефект като хранителна добавка за заместване на антибиотиците във фуражите.

Заклучение

Дисертационният труд на Роджер Ханна Ал Ханна го очертава като млад изследовател, със самостоятелно мислене и солидни познания.

Въпреки забележки относно някои незначителни пропуски и препоръките към докторанта, достоинства на дисертационния труд, публикационната активност, личният принос на докторанта и изпълнените изисквания за необходимите количествени и качествени критерии, ми дават основание да дам моята положителна оценка на представения дисертационен труд. Предлагам на уважаемото научното жури да присъди на Роджер Ханна Ал Ханна образователната и научна степен „ДОКТОР” в област на виеше образование 6. Аграрни науки и Ветеринарна медицина, професионално направление: 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Патология на животните “

7.05.2024 г.

Гр. София

Изготвил становището:

/доц. д-р Калин Христов/